

IJTIMOIIY-GUMANITAR SOHADA ILMIY-INNOVATION TADQIQOTLAR

ILMIY METODIK JURNALI

2025-yil 1(2)-son

TORCG

**“IJTIMOIY-GUMANITAR SOHADA ILMIY-
INNOVATSION TADQIQOTLAR”**

ilmiy-metodik jurnali

Bosh muharrir:

Boltaeva Mohichehra

Tahrir hay'ati:

07.00.00 - Tarix fanlari

- Ergasheva Yulduz — Tarix fanlari doktori, professor
- Zununova Gulchehra — Tarix fanlari doktori, professor
- Kurbonova Zemfira — Tarix fanlari doktori, professor
- Askar Jumashayev — Tarix fanlari doktori, professor
- Nurjanov Sabit Uzakbayevich — Tarix fanlari doktori, katta ilmiy xodim
- Xaydarov G'ayratbek Mirzapulatovich — Tarix fanlari doktori, dotsent
- Seydametova Gulnara Utarbayeva — Tarix fanlari falsafa doktori, dotsent
- Nasirov Bunyod — Tarix fanlari falsafa doktori, dotsent
- Sulaymanov Salamat Arepbayevich — tarix fanlari doktori, dotsent
- Tangirbergenova Kalligul — tarix fanlari nomzodi, dotsent
- Akimniyazova Gulnaz Abdinayimovna, tarix fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD).

09.00.00 - Falsafa fanlari

- Yaxshilikov Juraboy Yaxshilikovich — Falsafa fanlari doktori, professor
- Saitkasimov Akbar Isaxanovich — Falsafa fanlari doktori, professor
- Musaev Odil Raxmatovich — Falsafa fanlari doktori, professor
- Suvanov Ilxom Abduxalilovich — Falsafa fanlari doktori, katta ilmiy xodim
- Alima Berdimuratova — Falsafa fanlari doktori, professor
- Kabulniyazova Gulchehra Tashpulatovna — Falsafa fanlari doktori, professor
- Siddikov Ilyos — Falsafa fanlari doktori, dotsent

10.00.00 - Filologiya fanlari

- Zakirova Soxiba — Filologiya fanlari doktori, dotsent
- Ganiyeva Shodiya Azizovna — Filologiya fanlari doktori, dotsent
- Soatova Nodira — Filologiya fanlari doktori, professor
- Kobilova Zeboxon Bakirovna — Filologiya fanlari doktori, professor
- Teshaboyev Dilmurod Raxmadjonovich -
Filologiya fanlari doktori DSc, dotsent

13.00.00 - Pedagogika fanlari

- Jo'rayev Risbay Xaydarovich — Pedagogika fanlari doktori, akademik
- Turgunoy Egamberdiyeva — Pedagogika fanlari doktori, akademik
- Ibragimov Xolboy Ibragimovich — Pedagogika fanlari doktori, akademik
- Turakulov Olim Xolbutayevich — Pedagogika fanlari doktori, professor
- Abdullayeva Barno Sayfutdinovna — Pedagogika fanlari doktori, professor

- Ismoilov Temur Islamovich — Pedagogika fanlari doktori, professor
- Umid Negmatovich Xo'jamqulov — Pedagogika fanlari doktori, professor
- Isakulova Nilufar — Pedagogika fanlari doktori, professor
- Jumanəzova Muxayyo Tojiyevna — Pedagogika fanlari doktori, dotsent

19.00.00 - Psixologiya fanlari

- Abdullayeva Dilbar — Psixologiya fanlari doktori, professor
- Atabayeva Nargis Batirovna — Psixologiya fanlari doktori, dotsent,
- Nizomiy nomidagi Toshkent davlat pedagogika universiteti
- Umarov Baxriddin Mengboyevich — Psixologiya fanlari doktori, professor
- Shamshetova Anjima Karamaddinovna — Psixologiya fanlari doktori, dotsent
- Norbekova Barno — Psixologiya fanlari falsafa doktori, dotsent
- Abdumajidova Dildora — Psixologiya fanlari falsafa doktori, dotsent

23.00.00 - Siyosiy fanlar

- Jo'raqulov Furqat Norjigitovich — Siyosiy fanlar doktori, professor
- Axmedov Husniddin Alikulovich — Siyosiy fanlar doktori, professor
- Musaev Mansur Tursunpulatovich — Siyosiy fanlar doktori, katta ilmiy xodim Ravshanov
- Fazluddin Ravshanovich — Siyosiy fanlar doktori, dotsent

22.00.00 - Sotsiologiya fanlari

- Xolbekov Abdug'ani Jumanazarovich — Sotsiologiya fanlari doktori, professor
- Sodiqova Shoxida Marxaboyevna — Sotsiologiya fanlari doktori, professor
- Gabdrahmanova Gulnara Faatevna — Sh. Marjani nomidagi Tarix instituti, Tatariston Respublikasi Fanlar akademiyasi, Sotsiologiya fanlari doktori, professor
- Kamalova Xatira Sabirovna — Sotsiologiya fanlari nomzodi, dotsent

"Ijtimoiy-gumanitar sohada ilmiy-innovatsion tadqiqotlar" - bu ilmiy-metodik jurnal bo'lib, O'zbekistonda 2024-yildan beri nashr etilmoqda. Jurnal har chorakda bir marta, yiliga 4 marta chop etiladi. Ushbu jarayonga talabga ko'ra muassislar va tahrir hayati bilan birgalikda kelishgan xolda o'zgartirish kiritish mumkin.

MUNDARIJA

09.00.00 - Falsafa.....	6
YOSHLARDA ESTETIK MADANIYATNI SHAKLLANTIRISHDA MILLIY QADRIYATLARNING TUTGAN O‘RNI	6
Suvanov Dilnura Kurbanovna	6
Qoraboyev Suxrob Mustafakulovich.....	6
ANTIK DAVR FALSAFASIDA INSON MUAMMOSINING TAHLILI.....	11
G.T. Kabulniyazova.....	11
13.00.00 – Pedagogika	15
SHTURM- LIUVILL OPERATORI PARAMETLARINI TIKLASHDA SPEKTRAL BERILGANLARNI ALMASHTIRISH MASALASI.....	15
Rabimkul Abdunazarov	15
OLIY TALIM MUASSASALARIDAGI TA’LIM SIFATINI OSHIRISH XALQARO STANDARTLARNI QO‘LLASH.....	22
Hamdamov Yusufjon Mahammadjon o‘g‘li.....	22
TEXNIKA OLIY O‘QUV YURTLARIDA IMITATSION-VARIATIVLIK ASOSIDA O‘QITISHNI TAKOMILLASHTIRISH.....	26
Obidov Jamshidbek G‘ayratjon o‘g‘li	26
BOSHLANG‘ICH SINIF “O‘QISH SAVODXONLIGI” DARSLARIDA O‘QUVCHILARNING MANTIQUIY FIKRLASH QOBILIYATLARINI RIVOJLANTIRISHNING ZAMONAVIY YONDASHUVLARI	32
Sayfiddinova Jamila Ziyodaulla qizi	32
Asrorova Madina Orzuyevna.....	32
10.00.00 - Filologiya	38
XORAZM MATBUOTI TARIXIDAN	38
Iqboloy Adizova Istamovna.....	38
NAVOIY-FONIYNING TURKIY VA FORSIY G‘AZALLARIDA IRFONiy G‘OYALAR TALQINI.....	48
Bekova Nazora	48
O‘ZBEK TILIDAGI ERGASH GAPLI QO‘SHMA GAPLARNING NAZARIY ASOSLARI	57
Teshaboyev Dilmurod Raxmadjonovich	57
SHOIRA LIRIKASIDA KO‘NGUL OBRAZI VA TASVIR MAHORATI	62
Eshonqulova Surayyo Isomiddinovna	62
BADIIY MATNDA OKKOZIONALIZMLARNING LINGVISTIK XUSUSIYATLARI.....	72
Ibragimov Xayrulla Hamdamovich	72
G‘AFUR G‘ULOM SHE’RIYATIDA MILLIY G‘URUR VA IFTIXOR TUYG‘ULARI TASVIRI	76
Tozagul Matyoqubova.....	76
ALISHER NAVOIY IJODIYOTIDA TELBALIKNING MOTIVLASHTIRILISHI	82
Rajabova Ma’rifat Baqoyevna.....	82

SAKKOKIY IJODIDA QUR’ONI KARIM OYATLARIGA MUROJAAT	88
Israilov G‘ayrat Boyzoq o‘g‘li	88
19.00.00 – Psixologiya	92
O‘SMIR O‘QUVCHILARDA XAVOTIRLANISHGA BERILUVCHANLIKNI ANIQLASHNING USLUBIY ASOSLARINI SHAKLLANTIRISH	92
Alimbayeva Shaxlo Tursunovna	92
22.00.00 – Sotsiologiya	100
ZAMONAVIY TADQIQOTLARDA DINIY AN’ANALARNI O‘RGANISHDAGI YONDASHUVLAR.....	100
Abdulfaizova Durdona Ikromjon qizi.....	100

10.00.00 - Filologiya

BADIIY MATNDA OKKOZIONALIZMLARNING LINGVISTIK XUSUSIYATLARI

Ibragimov Xayrulla Hamdamovich

O'zbekiston Milliy universiteti

Jizzax filiali o'zbek tili va adabiyoti kafedrasida dotsenti

Annotatsiya: Mazkur maqolada badiiy matnda okkazionalizmlarning lingvistik xususiyatlari va ularning o'zni hamda ijodkor o'z asarlarida so'zlar mazmunini asar qahramonlarining tabiati, ruhiy holati, hayot tarzi va ruhiy kechinmalarini okkazionalizmlar vositasida ifodalashi xususida fikr yuritilgan.

Kalit so'zlar: Lingvistika, lingvopoetika, matn, badiiy matn, uzual, okkazional, denotat, semantika, ta'sirchanlik, o'z ma'no, ko'chma ma'no.

ЯЗЫКОВЫЕ ОСОБЕННОСТИ ОККАЗИОНАЛИЗМОВ В ХУДОЖЕСТВЕННОМ ТЕКСТЕ

Аннотация: В статье рассматриваются лингвистические особенности окказионализмов в художественных текстах и их роль, а также способ, которым автор выражает в своих произведениях значение слов, характер, душевное состояние, образ жизни и духовные переживания персонажей произведения посредством окказионализмов.

Ключевые слова: Лингвистика, лингвопоэтика, текст, художественный текст, узуальный, окказиональный, денотат, семантика, аффективность, внутреннее значение, переносное значение.

LINGUISTIC FEATURES OF OCCASIONALISMS IN THE ARTISTIC TEXT

Abstract: This article discusses the linguistic characteristics of occasionalisms in literary texts and their role, as well as the way in which the author expresses the meaning of words in his works, the nature, mental state, lifestyle, and spiritual experiences of the characters of the work through occasionalisms.

Keywords: Linguistics, linguopoetics, text, literary text, usual, occasional, denotation, semantics, affectivity, intrinsic meaning, portable meaning.

O'zbek tilshunosligida nutqiy faoliyatni modellashtirish bo'yicha ilk qadamlar tashlanmoqda. Har bir millat va til o'ziga xos psixologiyaga ega bo'lganligi uchun umuman va xususan nutqiy faoliyatni milliy dunyoqarash va mental sifatlardan ajratib bo'lmaydi. Haqiqatan ham, nutqiy faoliyatning umuminsoniy qonuniyatlari mavjud. Biroq hodisa manzarasida milliy va etnik bo'yoqlar ham borki, ular so'z tanlashdan tortib, gap va matn qurilishida, badiiy san'atlarni hosil qilishda, fikr ifodalash taktikasida ham namoyon bo'ladi. Bu, avvalo, milliy, etnik va shaxsiy leksikada namoyon bo'ladi. O'zbek adabiy tili leksikasi – umum o'zbek tili leksikasining katta bir tarmog'i. O'zbek tilshunoslari tomonidan mumtoz va zamonaviy o'zbek adiblari asarlarining tili va leksikasi o'zaro ajratilgan holda maxsus o'rganildi. Ammo hali ko'plab shoir va yozuvchilarimiz asarlarining lingvistik xususiyatlari, ularning poetik nutqi, badiiy uslub yaratishdagi o'ziga xos mahorati to'laligicha tadqiq ob'ekti bo'lmagani holda, bir til, bir adabiy tizim doirasidagi tipologik tadqiqotlar amalga oshirilgan emas. Tipologik tadqiqotlarsiz esa umumiy qonuniyatlarni ochish imkonsiz. Bu, o'z-o'zidan, nutqni adabiy-lisoniy modellashtirishga to'sqinlik qiladi. Zotan, "...xalqimizning yaratuvchilik

dahosi bilan bunyod etilgan noyob merosni har tomonlama chuqur o'rganish, yurtimizdan yetishib chiqqan buyuk alloma va mutaffakkirlarning hayoti va ilmiy-ijodiy faoliyati haqida yaxlit tasavvur uyg'otish, yosh avlodni gumanistik g'oyalar, milliy g'urur va iftixor ruhida tarbiyalashdek ezgu maqsadlar..." [11] qo'yilar ekan, ulkan so'z san'atkorlari asarlarining lingvistik tadqiqini amalga oshirish, uning o'zbek tili tasvir imkoniyatlaridan amaliy foydalanish mahoratini tekshirish, badiiy ifoda uslubini ilmiy o'rganish va adabiy til rivojidadagi xizmatini munosib baholash ushbu tipologik tizimli tadqiqotlar uchun poydevor vazifasini o'taydi.

Bizga ma'lumki, tilimizdagi har bir so'z o'zining muhim o'rniga ega, ayniqsa badiiy matnda har bir so'zning alohida o'z o'rniga ega ekanligini hisobga oladigan bo'lsak, so'z qo'llashning o'zini alohida bir san'at deyish mumkin. Ammo bu san'atni hamma san'atkor ham maromiga yetkazib egallay olmaydi. Qachonki, muallif tomonidan so'z, uning ma'nosi va bu ma'noning tuzilishi aniq tasavvur etilsagina, u san'at darajasiga chiqa oladi.

Obrazlar (badiiy) tizimida tushuncha va holatlarni, kayfiyat va kechinmalarni, voqea-hodisalar mag'zi-mohiyatini quyuq obrazlar vositasida ifodalashda okkozionalizmlar yetakchilik qiladi. Zero, bu jihat muallif lirik qahramonining ko'p qirrali tuyg'ulari va kechinmalar dunyosini, asardagi hissiyotga boy falsafiy mushohadakorlikni, teran fikrlarning tiniqligini, bo'yoqdorligini asoslaydi.

Badiiy matnda so'zning qo'llanishi bilan bog'liq bo'lgan qo'shimcha ma'no nozikliklari, mazmun o'zgachaliklari turli tasvir usullari va vositalari orqali reallashadi. "Ammo ta'kidlash joizki, bunday qo'shimcha ma'no nozikliklari aksar hollarda, avvalo, so'z ma'no qurilishining o'zida imkoniyat sifatida mavjud bo'ladi, ular so'zning ma'no qurilishi tarkibida ilgaridan qayd etilgan bo'ladi" [10, C.45].

Obrazlilik, tasviriylik, ekspressivlik kabi terminlar qo'llanishi jixatidan keng ma'nolidir. Ularning ba'zilar (obrazlilik, tasviriylik) adabiyotshunoslik termini sifatida ham, tilshunoslik termini sifatida ham qo'llanadi. Mana shunday hodisalardan biri okkozionalizmlardir.

Tilining tasvir imkoniyatlari shu darajada rang-barangki, u bilan har qanday murakkab va chigal ruhiy holatni yorqin ifodalash mumkin. Tilimizdagi mavjud so'zlar ma'nolarining o'sish-o'zgarishi – ma'no ko'chishi, kengayishi va torayishi tarzida ro'y beradi. Borliqdagi narsa-hodisa, belgi-xususiyat, harakat-holat nomlari ma'lum bir asosga ko'ra boshqa narsa-hodisa, belgi-xususiyat, harakat-holat nomi o'laroq ham qo'llanadi. Bunday vaqtda bitta so'z bir necha narsa-hodisa, belgi-xususiyat, harakat-holatning nomi o'laroq xizmat qiladi.

Shu mulohazalarni inobatga olib, badiiy asarlarning taraqqiyoti va tahlilida okkozionalizmlarning muhim o'rnini mavjud deb hisoblaymiz. Badiiy okkozionalizmlar yaratilishida badiiy matn asosiy obyekt hisoblanadi. Shoir yoki yozuvchi o'zining xayoliy dunyosini kitobxonga yetkazish uchun eng nozik ma'no qirrasiga ega bo'lgan so'zlardan foydalanishga va ushbu so'zni topishga intiladi va harakat qiladi. Natijada tasodifiy so'zlar – kkozionalizmlardan foydalanadi.

Quyida okkozionalizmlar badiiy matnda qanday vazifalarni bajarishini ko'rib chiqamiz. Muallif o'z asarlarida okkozionalizmlardan quyidagi maqsadlarda foydalanadi:

1. Tilimizda mavjud so'z va tushunchalarni til va lug'atdan o'rin olmagan boshqa so'zlar bilan ifodalash uchun.

2. Turli denotatlarni semantik taqqoslashga imkon yaratish uchun.

2. So'zlarni takror qo'llashning oldini olish uchun.

3. So'zga yangi ma'no yuklash va ma'no ottenkasini kuchaytirish uchun.

4. O'quvchiga estetik zavq berish va nutqiy shaffofligini ta'minlash uchun.

5. Asarning badiiy qiymatini oshirish uchun.

Ijodkorlar tasvir maqsadidan kelib chiqib, so'zlarni tanlab ishlatish bilan chegaralanib qolmasdan, aksincha, so'zlar mazmunini asar qahramonlarining tabiati, ruhiy holati, hayot tarzi

va ruhiy kechinmalariga moslashtirib o'zgartiradilar va shu tariqa tildagi avvaldan mavjud so'zlar yangi ma'no nozikliklari bilan sayqallanib boraveradi. Shu bilan birgalikda shoir yoki yozuvchi tomonidan qayta ishlangan til birliklari badiiy bo'yoqdorligi va ta'sirchanligi bilan alohida ahamiyat kasb etib boraveradi.

Badiiy adabiyotda ijodkorning yaratayotgan badiiy olamini to'laqonli ifodalash uchun nafaqat tilde mavjud birliklaridan foydalanishga, balki, badiiy qimmatga ega bo'lgan boshqa birliklarni yaratishga ham ehtiyoj tug'iladi. Misol uchun, *qora* so'zi rang-tus sifati, u ko'chma ma'noda ham qo'llanadi. Shoir To'ra Sulaymon bu sifatni *qaro* tarzida, okkozianal ma'noda keltirib, umr yo'lining notekisligini, peshonasining sho'riligini ifodalashda qo'llagan:

*Ayro edi asli yo'limiz,
Alhol qoldi ayroligicha.
Haqligicha qoldi yo'li oq,
Yo'li **qaro qaroligicha**... [5, C.8].*

Xuddi shu she'rning boshqa bandida shoir takrordan qochib, *qora* leksemasining sinonimi bo'lgan *siyo* sifatidan ko'ngilning g'amda qolganini ifodalashda foydalanadi:

*Endi tamom ayrilar bo'ldik,
Ko'ngil qoldi **siyoligicha**.
Oy tutilib, Quyosh qoraymay,
Dunyo qoldi dunyoligicha... [5, C.8].*

Ushbu misralarda *qora*, *siyo* so'zlari ko'chma ma'noda qo'llangan, *zulmat* so'zi bilan sinonimlik hosil qiladi. To'ra Sulaymon o'zining boshqa bir she'rida *qora* ma'nosida *zulmat* so'zini keltiradi:

*Mag'rib notinch bo'lsa bezovta mashriq
Do'st do'stdan imdodin tutgaymi darig'?*
*Qaer **zulmat** ichra, qaerdir yorug'*
Magar yer yuzida tinchlik bo'lmasa ... [6, C.105].
*O'ylaysan yil bo'yi mudom bahor deb,
Bahorsiz bu dunyo bee'tibor deb.
Hammaning bir xilda tashvishi bor deb,
Barchani o'zingday **pok, beg'ubor** deb...
Havasim keladi senga, bolajon... [7, C.12].*

Pok va *beg'ubor* so'zlari *toza, pokiza, gard-g'ubor, kir, chang kabilardan xoli, musaffo* ma'nolarini ifodalab keladi. Shoir bu sinonimlarni ko'chma ma'noda ko'nglida yomonligi yo'q, *pok*, sofdil, sidqidil bolaga nisbatan okkozianal ma'noda ishlatib, ta'sirchanlikni oshirgan. Shu she'rining boshqa bandida *pok, beg'ubor* so'zlarining sinonimi bo'lgan *begard* so'zidan ham o'rinli foydalanadi. Bu orqali shoir tilning sinonimlarga boyligini, fikr ifodalashning rang-barang yo'llari borligini ko'rsatadi:

*Olamda sen bilan ona shodligi,
Baxti barhaqligi, umrbodligi.
Begard, o'kinganing – dil barbodligi,
Havasim keladi senga, bolajon... [7, C.12].*

Tilning lug'aviy birliklaridan (leksemalardan) tashkil topadigan ma'nodoshlik qatorlari hamisha ochiq bo'ladi. Ya'ni ma'nodoshlik qatorlari, birinchidan, davr taqozosi, nutqiy vaziyat, jamiyat talabi asosida to'ldirilib borishi mumkin. Ikkinchidan, ma'nodoshlik qatorlari nutqning atash birliklari, frazeologik iboralar, mustaqil leksema va sememalarining turlari, yasama so'zlar, so'z birikmalari, so'zlarining nutqiy ko'chma ma'nolari bilan bog'lanib, o'z qatorini nutqiy ma'nodoshlik (kontekstual sinonimiya) vositalari bilan kengaytirib boradi.

*Oyning o'n beshimas bari qorong'u,
Ko'lankasiz, tiniq kunlarim kam.
Xun bo'lmish **jigarim**, qon bo'lmish **bag'rim**,*

Og'zimda qora qon – oldimda jom... [8, C.10].

She'rdagi *ko'lanka* so'zi bu o'rinda *tashvish*, *g'am*, *azob iskanjasidagi odam* ichki ruhiy holatning ifodasi bo'lib kelgan. Shoir bu so'zga belgiga ega emaslik *-siz* qo'shimchasini qo'shgan. *G'amsiz*, *tashvishsiz*, *azobsiz* sinonimik qatoriga *ko'lankasiz* so'zini qo'shib, so'zning ma'no qamrovini kengaytirgan. Ushbu misralarda *ko'lankasiz*, *tiniq* so'zlari okkazonal ma'noda sinonimlar qatorini tashkil etgan. Chunki ushbu so'zlar nutqiy vaziyatdan tashqarida sinonim emas. Ammo shoirning topqirligi sabab ular *azobsiz va yaxshi o'tgan kunlar* ma'nosida nutqiy sinonimik uyani tashkil qilgan. Shuningdek, she'riy parchadagi *jigarim va bag'rim* ma'nodosh so'zlari ham iztirob iskanjasidagi inson ruhiy holatini bo'rttirib ko'rsatishda qo'l kelgan.

Xulosa o'rnida shuni aytish mumkinki, okkazonalizmlar asarning badiiy-estetik qimmatini oshirish bilan bir qatorda yozuvchining so'z qo'llash bilan bog'liq mahoratini, his-tuyg'u, tushunchani ifodalashdagi qobiliyatini belgilovchi vosita sifatida va ijodkorning o'zbek tili tasviriy imkoniyatlaridan badiiy foydalanish mahoratini o'ziga xos tarzda ifodalab, milliy adabiy til taraqqiyoti, nutq boyligi uchun xizmat qiladi.

Muallif o'zining asarlarida okkazonalizmlardan o'z o'rnida mahorat bilan foydalanishi – fikrni sodda, tushunarli va aniq ifodalash imkonini beradi. ijodkor badiiy zehniyatida so'zlar muntazam tizim, bu tizimdagi har bir unurning o'z aniq va mustahkam o'rni bor. So'zning poetik qiymati esa pragmatik omillar ta'sirida o'z mohiyatidan tashqariga chiqmagan holda jilvalanib turadi.

Adabiyotlar ro'yxati

1. Abdurahmonova M.T, Mamajonova D.A. “Okkazonalizmlar va ularning badiiy-estetik vazifasi”. “Humanitarian Research”. Polland.
2. Hayitov H.A. “Qushlarga ibrat hazrati hizr”. Moskva. Internavka., 2020 No 123 str. 72-73.
3. O.R. Avezov. Ekstremal vaziyatlarda oilaga psixologik xizmat ko'rsatish amaliyoti. Pedagogik mahorat, 3 (No.13), 145-150
4. Tuxtasinova O. Ўзбек тилида лексик окказионализмлар ва уларнинг бадий-эстетик хусусиятлари: Филол. фанлари номзоди ... дис. – Т., 2007. (Tokhtasinova O. Lexical occasionalisms in the Uzbek language and their artistic and aesthetic features: Candidate of Philological Sciences. – T., 2007.)
5. To'ra Sulaymon. Gul bir yon, chaman bir yon. – Toshkent: Cho'lpon, 1996.
6. To'ra Sulaymon. Sensiz yolg'iz, g'arib bo'ldim... – Toshkent: Movarounnahr, 2013. – B. 105.
7. Tura Sulaymon. Istar kungil. – Toshkent: Adabiyet va san'at, 1984.
8. Tura Sulaymon. Sayhon. – Toshkent: Sharq, 2003.
9. Умуркулов. Б. Поэтик нутқ лексикаси – Т., Фан, 1990 (Umurkulov. B. Poetic speech lexicon - T., Science, 1990.)
10. Ёўлдошев М. Бадий матн ва унинг лингвопоэтик таҳлили асослари. Ўз. Рес. ФА. “Фан”, 2007 й.
11. Ўзбекистон Республикаси Президенти Ш.М. Мирзиёевнинг Ўзбекистон ижодкор зиёлилари вакиллари билан учрашувдаги “Адабиёт ва санъат, маданиятни ривожлантириш – халқимиз маънавий оламини юксалтиришнинг мустаҳкам пойдеворидир” номли нутқи // <http://uza.uz/oz/politics/adabyet-va-sanat-madaniyatni-rivojlantirish-khal-imiz-mana-03-08-2017>.